

LUXEMBOURG

Presse og Informationstjenesten

Forklarende faktablad nr. 2/2009

ØKONOMISKE SANKTIONER OVER FOR EN MEDLEMSSTAT, DER IKKE OPFYLDER DOMSTOLENS DOM I EN TRAKTATBRUDSSAG

Ved Maastrichttraktaten, der blev undertegnet i 1992, blev der i EF-traktaten indført mulighed for at pålægge medlemsstaterne økonomiske sanktioner for ikke at opfylde Domstolens domme i traktatbrudssager (artikel 228 EF ¹). Hvis Kommissionen finder, at medlemsstaten ikke truffet de foranstaltninger, der er nødvendige for at opfylde en dom afsagt af Domstolen, kan den fastsætte en frist for opfyldelsen.

Ved udløbet af fristen kan Kommissionen atter indbringe sagen for Domstolen, når en medlemsstat begår »traktatbrud efter traktatbrud«, dvs. når medlemsstaten efter én gang at være blevet dømt for traktatbrud fortsat tilsidesætter de fællesskabsretlige regler og dermed igen har begået et traktatbrud. I et sådant tilfælde kan Kommissionen foreslå Domstolen, at den forsømmelige medlemsstat pålægges økonomiske sanktioner, dvs. en tvangsbøde og/eller betaling af et fast beløb.

Mens formålet med en *tvangsbøde* er at tilskynde en medlemsstat til hurtigst muligt at bringe traktatbruddet til ophør, sanktionerer påleggelsen af et *fast beløb*, der i højere grad hviler på en vurdering af de konsekvenser, som den pågældende medlemsstats manglende opfyldelse af sine forpligtelser har for private og offentlige interesser, traktatbruddets varighed. Efter dommen af 12. juli 2005 i sag C-304/02, Kommissionen mod Frankrig, betragter Domstolen disse to sanktionstyper som værende komplementære, idet det er muligt at **anvende dem samtidigt og pålægge en medlemsstat at betale såvel en almindelig bøde som en tvangsbøde**, når traktatbruddet har varet i en lang periode og har tendens til at vare ved.

¹ EF-traktatens artikel 228 har følgende ordlyd:

1. Såfremt Domstolen fastslår, at en medlemsstat ikke har overholdt en forpligtelse, som påhviler den i henhold til denne traktat, skal denne stat gennemføre de til dommens opfyldelse nødvendige foranstaltninger.
2. Hvis Kommissionen finder, at den pågældende medlemsstat ikke har truffet disse foranstaltninger, afgiver den, efter at have givet denne stat lejlighed til at fremsætte sine bemærkninger, en begrundet udtalelse, hvori den præciserer, på hvilke punkter den pågældende medlemsstat ikke har efterkommet Domstolens dom.
Hvis den pågældende medlemsstat ikke har truffet de til dommens opfyldelse nødvendige foranstaltninger inden for den frist, som Kommissionen har fastsat, kan denne indbringe sagen for Domstolen. Den angiver i denne forbindelse størrelsen af det faste beløb eller den tvangsbøde, som den pågældende medlemsstat skal betale, og som den under omstændighederne finder passende. Hvis Domstolen fastslår, at den pågældende medlemsstat ikke har efterkommet dens dom, kan den pålægge den betaling **af et fast beløb** eller **en tvangsbøde**. [...]

Se ligeledes Euratom-traktatens artikel 143.

I en meddelelse fra 2005 ² har Kommissionen bl.a. ændret metoden til beregning af tvangsbøden og af det faste beløb, som den foreslår Domstolen, at den forsømmelige medlemsstat pålægges at betale. Det tilkommer imidlertid Domstolen at fastsætte en sanktion, der står i et rimeligt forhold til traktatbruddets grovhed, og dette uafhængigt af Kommissionens forslag.

At Domstolens domme rent faktisk opfyldes, sikres derfor ved pålæggelsen af:

- **En tvangsbøde:** Denne fastsættes således, at beløbet dels er afpasset efter omstændighederne i sagen, dels er proportionalt med det fastslåede traktatbrud samt den pågældende medlemsstats betalingsevne. For at sikre tvangsbødens egenskab af tvangsmiddel tages der hensyn til varigheden af traktatbruddet, traktatbruddets grovhed og den pågældende medlemsstats ressourcer.

Tvangsbøde = fast grundbeløb (på 600 EUR) x traktatbruddets grovhed (koefficient på en skala fra 1-20) x varigheden af traktatbruddet (koefficient på en skala fra 1-3) x faktoren »n«, der tager hensyn til betalingsevnen på grundlag af BNP og det antal stemmer, som medlemsstaten råder over i Rådet (fra 0,36 for Malta til 25,40 for Tyskland).

- **Et fast beløb:** Hensigten hermed er at sanktionere den adfærd, som en medlemsstat, der ikke har opfyldt Domstolens dom i en traktatbrudssag, tidligere har udvist, med henblik på at afskrække medlemsstaterne fra fremover at lægge en lignende adfærd for dagen. Domstolen anser betaling af et fast beløb for berettiget, når det på overbevisende måde er godtgjort, at der foreligger skærpende omstændigheder.

Bøde på et fast beløb – metode i to etaper:

- et fast minimumsbeløb (der fastsættes for hver medlemsstat efter »n-faktoren«, på en skala fra 0,36 for Maltas vedkommende til 25,40 for Tysklands vedkommende),
- +
- en dagbøde ganget med det antal dage, som tilsidesættelsen har omfattet (dette sidstnævnte beløb bringes i anvendelse, hvis resultatet overstiger det faste minimumsbeløb).

De økonomiske sanktioner indbetales på kontoen »egne indtægter« på De Europæiske Fællesskabers budget.

² Kommissionens meddelelse af 13.12. 2005 om gennemførelse af EF-traktatens artikel 228. Kommissionen gengiver de kriterier for pålæggelse og beregning af tvangsbøderne, som den har redegjort for i sine to tidligere meddelelse fra 1996 og 1997, som den nye meddelelse erstatter, samtidigt med at den tilpasser disse kriterier for at tage hensyn til udvidelsen af Den Europæiske Union og Domstolens dom af 12.7.2005 i sag [C-304/02](#). Meddelelsen indeholder tre nyskabelser:

- Kommissionens beslutning om konsekvent at nedlægge påstand for Domstolen om, at den forsømmelige medlemsstat ikke blot pålægges at betale en tvangsbøde, men **også** et fast beløb.
- Dens beslutning om ikke at frafalde påstanden, hvis bøden betales, mens sagen verserer.
- En aktualiseret beregning af beløbet for de økonomiske sanktioner i forhold til tilsidesættelsens grovhed, dennes varighed samt nødvendigheden af, at sanktionen tilsikres en afskrækkende virkning.

Bilag I: Domme afsagt af Domstolen

[Dom af 4. juli 2000, sag C-387/97, Kommissionen mod Grækenland](#), jf. [pressemeddelelse nr. 48/00](#)

For første gang sanktionerede Domstolen i år 2000 Grækenland for ikke at have opfyldt dom af 7. april 1992 i sag [C-45/91](#), hvorved det blev fastslået, at medlemsstaten havde tilsidesat sine forpligtelser efter to direktiver vedrørende giftigt og farligt affald, idet medlemsstaten bibeholdt en stor losseplads på Kreta.

Kommissionen havde modtaget en klage over den ukontrollerede deponering af affald, som flere kommuner i Chania-området foretog. Dette affald, der stammede fra militærbaser, hospitaler og industrivirksomheder i området, spredte sig til Kouroupitos-flodens udløb, 200 meter fra havet. Kommissionen havde for Domstolen nedlagt påstand om, at det fastsloges, at den første dom (i traktatbrudssagen) ikke var blevet opfyldt, og foreslået, at medlemsstaten pålagdes en **tvangsbøde på 20 000 EUR dagligt**.

De græske myndigheder betalte bøden i 8 måneder, dvs. i alt **5 400 000 EUR**, i perioden fra juli 2000 til marts 2001.

[Dom af 25. november 2003, sag C-278/01, Kommissionen mod Spanien](#), jf. [pressemeddelelse nr. 105/03](#)

Da Spanien ikke havde opfyldt en dom i en traktatbrudssag afsagt den 12. februar 1998 i sag [C-92/96](#), dømte Domstolen medlemsstaten til at betale en **årlig tvangsbøde på 624 150 EUR** for hver procent af badeområderne i indlandet, der ikke opfyldte direktivets grænseværdier for badevandskvalitet fra badesæsonen i 2004.

Spanien kom ikke til at betale bøden, da medlemsstaten opfyldte dommen inden for fristen.

[Dom af 12. juli 2005, sag C-304/02, Kommissionen mod Frankrig](#), jf. [pressemeddelelse nr. 68/05](#)

Frankrig havde tilsidesat fællesskabsretten ved ikke at have ført tilstrækkelig kontrol til sikring af efterlevelse af Fællesskabets foranstaltninger til bevarelse af fiskebestanden. Kommissionen havde foreholdt de franske myndigheder, at de i perioden 1984-1987 ikke havde overholdt deres forpligtelse til at føre kontrol med og retsforfølge lovovertræderne for at sikre overholdelsen af fællesskabslovgivningen om bevarelse af fiskeressourcerne. Efter at have foretaget inspektioner i visse franske havne fandt Kommissionen, at Frankrig – 11 år efter Domstolen første gang fastslog, at der forelå et traktatbrud (sag [C-64/88](#)) – stadig tolererede, at der blev solgt undermålsfisk (kulmuler, der ikke havde den fornødne størrelse) og fortsat udviste en eftergivende holdning ved forfølgningen af overtrædelserne.

Som følge af det grove og vedvarende traktatbrud dømte Domstolen for første gang Frankrig til at betale **både** en tvangsbøde **og** et fast beløb. Tvangsbøden var på knap **58 millioner EUR** for hver periode på seks måneder regnet fra dommens afsigelse (dvs. fra den 12. juli 2005), ved hvis afslutning medlemsstaten endnu ikke fuldstændigt havde opfyldt dommen af 11. juni 1991. Da

Frankrig groft og vedvarende havde tilsidesat sine fællesskabsretlige forpligtelser, blev medlemsstaten ligeledes dømt til at betale **et fast beløb på 20 millioner EUR**.

I november 2006 besluttede Kommissionen – da den fandt, at Frankrig fuldt ud havde opfyldt sine fællesskabsretlige forpligtelser – at medlemsstaten ikke skulle betale tvangsbøden for den efterfølgende periode.

Som følge af denne dom afklarede Kommissionen ved en ny meddelelse af 15. december 2005 reglerne vedrørende økonomiske sanktioner over for forsømmelige medlemsstater med henblik på at fastsætte retningslinjer for anvendelsen af artikel 228 EF henset til principperne om retssikkerhed og gennemsigtighed.

Dom af 14. marts 2006, sag C-177/04, Kommissionen mod Frankrig

I 2006 blev Frankrig dømt for ikke at have opfyldt en dom afsagt den 25. april 2002 i en traktatbrudssag om ukorrekt gennemførelse af direktivet om produktansvar (sag [C-52/00](#)). Uanset de ændringer, som Frankrig havde foretaget i code civil, var forhandleren af det defekte produkt efter fransk ret stadig ansvarlig i samme omfang som producenten, når sidstnævntes identitet ikke kunne fastslås, selv om forhandleren inden for et rimeligt tidsrum havde oplyst skadelidte om identiteten af den person, som havde leveret produktet til ham.

Domstolen fremhævede, at den ansvarsfritagelse for leverandøren, der var fastsat i direktivet, ikke fremgik af ordlyden af den nye version af code civil, der følgelig ikke sikrede en fuldstændig gennemførelse af direktivet. Domstolen bemærkede endvidere, at leverandørens mulighed for at adcitere sin egen leverandør inden for rammerne af den ordning, der blev indført med den nye version af code civil (artikel 1386-7), ville føre til flere søgsmål i samme sag, hvilket det direkte søgsmål, som skadelidte under de i direktivet fastsatte betingelser kan anlægge mod producenten, netop har til formål at afværge.

Frankrig blev dømt til at betale en **tvangsbøde på 31 650 EUR pr. dags forsinkelse** med iværksættelse af de nødvendige foranstaltninger til opfyldelse af den første traktatbrudsdom.

Dom af 18. juli 2006, sag C-119/04, Kommissionen mod Italien

Ved traktatbrudsdom af 26. juni 2001, sag [C-212/99](#), fastslog Domstolen, at Italien havde tilsidesat sine forpligtelser efter fællesskabsretten, idet medlemsstaten ikke havde sikret anerkendelse af velerhvervede rettigheder for tidligere lektorer, der var blevet medarbejdere og sprogeksperter i modersmål, skønt en sådan anerkendelse var sikret alle indenlandske arbejdstagere. Ved den efterfølgende dom fastslog Domstolen, at den første dom ikke var blevet opfyldt, men pålagde ikke Italien at betale en tvangsbøde, da der ikke forelå tilstrækkelige oplysninger til, at det kunne fastslås, at traktatbruddet varede ved.

Dom af 18. juli 2007, sag C-503/04, Kommissionen mod Tyskland

Ved dom af 10. april 2003 i de forenede sager [C-20/01](#) og [C-28/01](#) fastslog Domstolen, at Tyskland havde tilsidesat sine forpligtelser efter direktivet fra 1992 om fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige tjenesteydelsesaftaler, da de lokale myndigheder uden offentlig udbudsprocedure havde indgået aftaler om bortskaffelse af dagrenovation i Braunschweig (i

1995) og om bortledning af spildevand i Bockhorn (i 1996), der er to kommuner i delstaten Niedersachsen.

Henset til de faktiske omstændigheder i sagen udtalte Domstolen, at det ikke forekom nødvendigt at pålægge betaling af et fast beløb.

Dom af 10. januar 2008, sag C-70/06, Kommissionen mod Portugal

Domstolen fastslog, at Portugal ikke havde opfyldt dom af 14. oktober 2004, i sag [C-275/03](#), hvorved Portugal blev pålagt at ophæve et lovdekret fra 1967, hvorefter erstatning på grund af overtrædelse af fællesskabsretten vedrørende offentlige kontrakter eller af nationale bestemmelser til gennemførelse heraf var betinget af, at de skadelidte personer godtgjorde, at de retsstridige handlinger var udført uagtsomt eller forsætligt.

De portugisiske myndigheder blev dømt til at betale en **tvangsbøde på 19 392 EUR**.

Dom af 9. december 2008, sag C-121/07, Kommissionen mod Frankrig, jf. [pressemeddelelse nr. 87/08](#).

Frankrig blev ved dom af 15. juli 2004, i sag [C-419/03](#), dømt for ikke have gennemført direktivet fra 2001 om udsætning i miljøet af genetisk modificerede organismer (GMO'er). Mere end fire år efter udløbet af fristen for direktivets gennemførelse (dvs. den 17. oktober 2002) og mere end 28 måneder efter den første traktatbrudsdom havde Frankrig ikke truffet alle foranstaltninger til opfyldelse af den første dom.

Frankrig blev dømt til at betale **et fast beløb på 10 mio. EUR**. Domstolen fandt derimod, at der ikke var grund til at pålægge medlemsstaten en tvangsbøde, da Frankrig havde foretaget en fuldstændig gennemførelse af direktivet i juni 2008.

Dom af 4. juni 2009, sag C-109/08, Kommissionen mod Grækenland

Den græske lov nr. 3037/2002 om elektroniske spil til computere forbyder under trussel om strafferetlige eller administrative sanktioner installation og drift af elektriske, elektromekaniske og elektroniske spil, herunder computerspil, på alle offentlige eller private steder bortset fra spillekasinoer.

Kommissionen anser denne forskrift for at tilsidesætte såvel etableringsfriheden og forbuddet mod kvantitative indførselsrestriktioner som bestemmelserne i direktiv 98/34/EF, som ændret ved direktiv 98/48/EF om en informationsprocedure med hensyn til tekniske standarder og forskrifter.

Grækenland er tidligere i dom af 26. oktober 2006 (sag [C-65/05](#)) blevet dømt for at have opretholdt forbuddet mod at bruge og installere disse spil på offentlige steder.

Ved denne anden dom af 4. juni 2009 har Domstolen idømt Grækenland en **tvangsbøde på 31 536 EUR** for hver dags forsinkelse med iværksættelse af de nødvendige foranstaltninger til opfyldelse af den tidligere traktatbrudsdom og et **fast beløb på 3 mio. EUR** som sanktion for tilsidesættelse af de offentlige og private interesser, der er berørt, idet Grækenland ikke har

suspenderet den strafferetlige forfølgning, der er fastsat i forbindelse med brug og installation af sådanne spil, og idet der ikke er iværksat en konstaterbar opfyldelse af den første dom.

[Dom af 4. juni 2009, sag C-568/07, Kommissionen mod Grækenland](#)

Ved en tidligere dom af 21. april 2005 (sag [C-140/03](#)) fastslog Domstolen, at Grækenland har tilsidesat sine forpligtelser vedrørende etableringsfriheden, for så vidt som den nationale lov kun tillader autoriserede optikere at eje, oprette og drive en optikerforretning. Da det er Kommissionens opfattelse, at den græske lovgivning, efter vedtagelsen af lov nr. 3661/08, efterkommer Domstolens første dom, har Kommissionen nedlagt påstand om, at Domstolen kun pålægger Grækenland at betale et fast beløb som sanktion for traktatbruddets varighed, idet der var forløbet 37 måneder fra den første dom til lovens ikrafttræden.

Ved dommen af 4. juni 2009 har Domstolen efter "en rimelig bedømmelse af sagens omstændigheder" idømt Grækenland at betale et **fast beløb på 1 mio. EUR**.

[Dom af 7. juli 2009, sag C-369/07, Kommissionen mod Grækenland](#)

Ved beslutning 2003/372/EF har Kommissionen konstateret, at støtten fra den græske stat til Olympic Airways er uforenelig med fællesmarkedet. Domstolen fastslog i sin dom af 12. maj 2005 (sag [C-415/03](#), jf. også [pressemeddelelsen på engelsk](#)), at Grækenland har tilsidesat sine forpligtelser, idet Grækenland ikke inden for den fastsatte frist har truffet alle de nødvendige foranstaltninger for at tilbagesøge dette støttebeløb.

I den anden traktatbrudssag påstod Grækenland, at en vis del af Olympic Airways gældsposter til staten blev modregnet i de erstatningsbeløb, som blev tilkendt selskabet ved en voldgiftskendelse i 2006 som følge af det økonomiske tab, selskabet havde lidt.

Domstolen anerkendte, at modregningen kan udgøre et passende middel med henblik på tilbagebetaling af en statsstøtte.

Domstolen konstaterede, at Grækenland delvist har ført bevis for, at støttebeløbet er blevet tilbagebetalt; de støttebeløb, for hvilke Grækenland ikke har godtgjort tilbagebetalingen, udgør blot en relativt lille del af det samlede beløb. Desuden fastslog Domstolen, at Grækenlands traktatbrud varede i mere end fire år og vedrører det fælles marked, hvis oprettelse er en af Det Europæiske Fællesskabs hovedopgaver.

Følgelig har Domstolen pålagt Grækenland **en tvangsbøde på 16 000 EUR** pr. dags forsinkelse med iværksættelse af fornødne foranstaltninger til at sikre den fuldstændige opfyldelse af dommen fra 2005 (beregnet fra en måned efter afsigelsen af nærværende dom for at give Grækenland mulighed for at påvise, at traktatbruddet er bragt til ophør). Endvidere har Domstolen efter en rimelig bedømmelse af sagens omstændigheder fastsat det **faste beløb til 2 mio. EUR**.

[Dom af 10. september 2009, sag C-457/07, Kommissionen mod Portugal](#)

Ved dom af 10. september 2005, sag [C-432/03](#), fastslog Domstolen, at Portugal havde tilsidesat de frie varebevægelser, idet den nationale lovgivning ikke tog hensyn til typeattester udstedt af andre medlemsstater ved en procedure med godkendelse af rørsystemer af polyethylen (PEX), der var importeret fra andre medlemsstater. Kommissionen var af den opfattelse, at de portugisiske forskrifter stadig opretholder en hindring for de frie varebevægelser, og at traktatbrudsdommen af 10. november 2005 ikke er blevet opfyldt.

Ved dommen af 10. september 2009 forkastede Domstolen samtlige Kommissionens klagepunkter som ugrundede eller afviste dem fra realitetsbehandling. Portugal blev følgelig ikke pålagt økonomiske sanktioner.

Kommissionen har desuden under sagen for Domstolen oplyst, at Portugal i mellemtiden har ændret sin lovgivning, således at medlemsstaten med virkning fra 20. marts 2008 opfylder Domstolens dom af 10. november 2005 i traktatbrudssagen.

Dette er et ikke-officielt dokument til mediernes brug og forpligter ikke Domstolen.

Dokumentet foreligger på følgende sprog: alle

*Yderligere oplysninger kan fås ved henvendelse til Gitte Stadler
på tlf.: (352) 4303 3127 eller fax: (352) 4303 3656.*